

ERDÉLYI GAZDA

XLIV. ÉVFOLYAM.

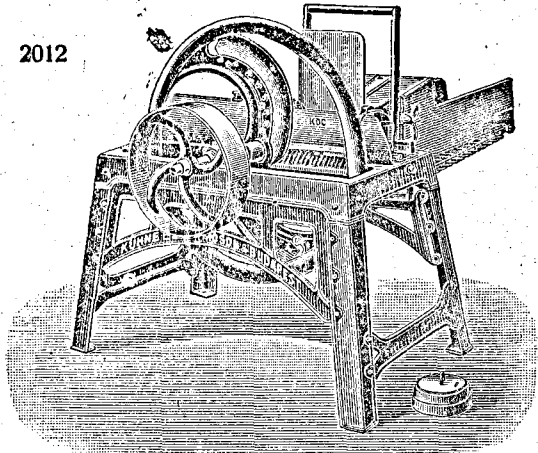
KOLOZSVAR, 1912. December 29

52. SZÁM.

„KÜHNE” MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállit uradalmak és kúsgazdák céljainak megfelelő mindenféle MEZŐGAZDASÁGI GÉPET. =

2012

Idénygépek: szeceksavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és köves darálók, tengeri morzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeriszár-tepők, gyökmosógépek, takarmányfüllesztők.

Teljes takarmánykamraberendezések

a legmodernebb kivitelben. Helyszini felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.
Fiókraktarak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár

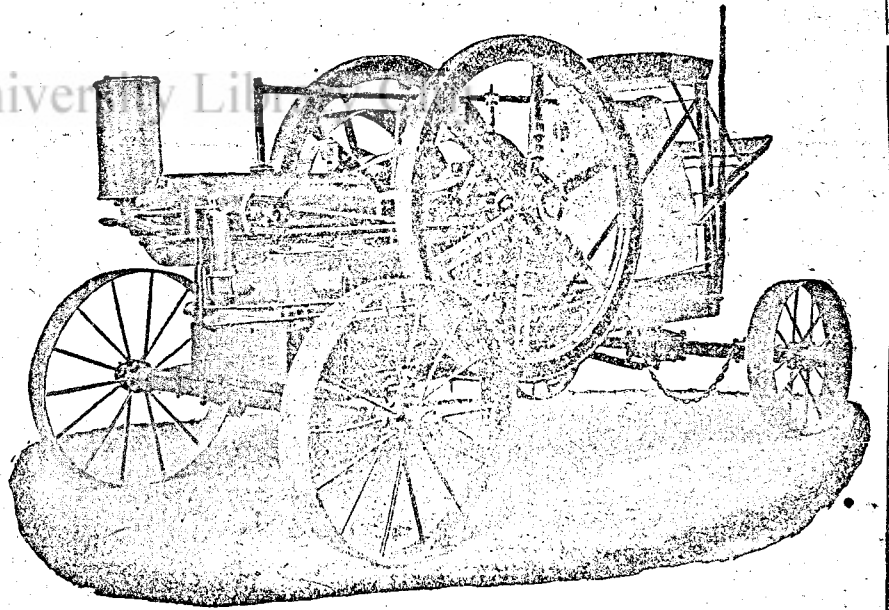
I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legújabbak,

mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb bérésre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert az üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- 1. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szeceksavágó, darálógép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vizszivattyu stb. stb. hajtására.)
- 1. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- 1. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- 1. H. C. Famous-Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- 1. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:
International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

Zsákot, Zsineget,

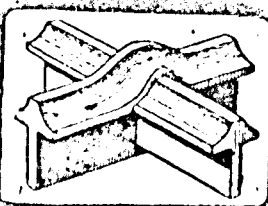
ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a 30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonat jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid kiszolgálás. Panyvákötöző Intézet. — Tessék ajánlatot kérni.

Eladó egy Kühne gyártmányú 20 számú „Tornado” tengeriszártépőgép, mely kitűnő karban van és alig volt használva. Bővebb felvilágosítás: A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA VEZÉRÜGYNÖKSÉGÉNEK Nagyvárad, Nagypiac 1. nyelhető.

Ideggyenge férfiak! Az elgyengült erő szerzésére legmegbízhatóbbak az

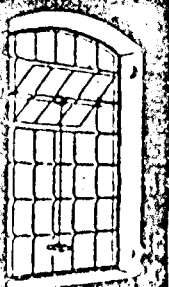
Evaton-tabletták, melyeknek káros következményük nincs. Próbadoz K 4.40, fél doboz K 10.20, 1 egész doboz K 18.20. Utánvét mellett vagy a pénz előre való beküldése ellenében küldi

Polgár Gyula gyógyszerháza
Pozsony, II, Frigyes főherceg-ut 20. szám
2823 Osz. 26

„Köppinger” rendszerű csomóvasarbakok

a legjobbak és a legolcsóbbak.
Egyedül gyártja: — ismeretlenséggel és költségekkel díjtalanul szolgál.
Lepter János vaszerkezési és fémvasarbakgyártó — **Lepter János**
Budapest, X., Asztalos Sandor utca 16.

„MEZŐGAZDASÁGI KALAUZ“

E cím alatt Budai Barna és Konkoly-Thege Sándor dr. szerkesztésében vaskos kötet jelent meg, mely hazai nagyobb gazdaságainkat, mint beszerzési forrásokat ismerteti. A könyv tehát arról tájékoztatja az érdeklődőt, hogy mindazt a szükségesi cikket, amit a mezőgazda termel, hol, mely gazdaságban, milyen mennyiségben és milyen feltételek mellett szerezheti be.

Beszerzési forrásokat sorol fel tenyész- és haszonállatokra nézve (ló, szarvasmarha, sertés, juh, baromfi, eb, házinyul, kecske, szamár, öszvér, hal) állati termékekről, vetőmagvakról, szőlővesszőről, facsemetékről, oltványokról, gyümölcsökről, konyhakerti terményekről és borokról: ezeknek minden nevezetesebb fajtáját és féleségét felkarolja.

Nem csupán címét adja a gazdaságoknak, de megjelöli a tenyésztés, illetve termelés mértékét, irányát, haszoncélját, az eladó fajtákat, illetve féleségeket, azok mennyiségét, árát, szóval lehetőleg mindazt, ami a vásárlót érdekelheti.

A könyv 4000 gazdaságról emlékezik meg és több mint 10000 beszerzési alkalmat ismertet. A szerzők előtt, kik egyuttal a „Köztelek“ szerkesztői, az a közérdekű cél lebegett a könyv kiadásával, hogy a fogyasztó közönséget megismertessék a mezőgazdasági termelő forrásokkal s közöttük közvetlen összeköttetést hozzanak létre. Vállalkozásuk e tekintetben uttörő, mert hasonló munka még sehol nem jelent meg.

A könyv egyaránt érdekli a gazdákat és azokat az iparosokat és kereskedőket, akik nyersanyag szükségletüket a gazdaságoktól szerzik be. A „Mezőgazdasági Kalauz“ mintegy 30 nyomtatott ivre terjedő. Ára kemény vászonkötésben 16 korona.

Megrendelhető az „Erdélyi Gazda“ kiadóhivatalától Kolozsvárt, Atilla-utca 10. sz. Utánvételt, vagy az összeg előzetes beküldése mellett.

Bortermelők!! Legyetek nagyon óvatosak a szőlő-oltványok

bevásárlásánál, mivel a kedvezőtlen vegetációs időszak következtében májdnem minden szőlő-oltvány peronosporás és gyengén gyökerezett, míg a mieink az idén is minden tekintetben kifogástalanul egészségesek, erőteljesek és gazdagon gyökerezettek

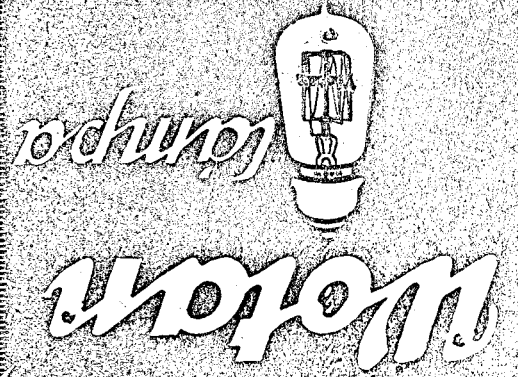
Fronius és Theiss

szőlő-oltványtelepesek,

Medgyes (Nagyküküllőmegye.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

2830

2842 II. huzott drótszállal

kb. 75% áram megtakarítás.

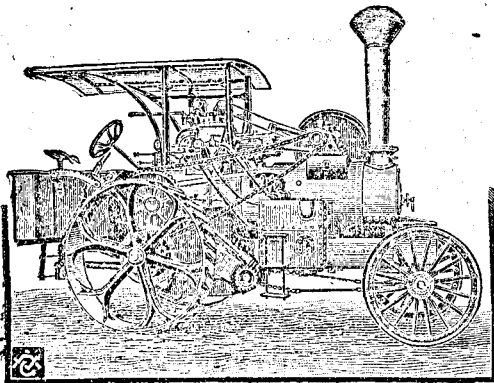
Törhetetlen!

Magyar

SIEMENS - SCHUCKERT - MÜVEK

Budapest, VI., Teréz-körút 36.

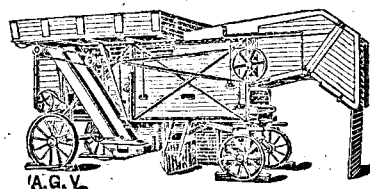
Az állami gépgyár gyártmányai:

Utimozdonyok

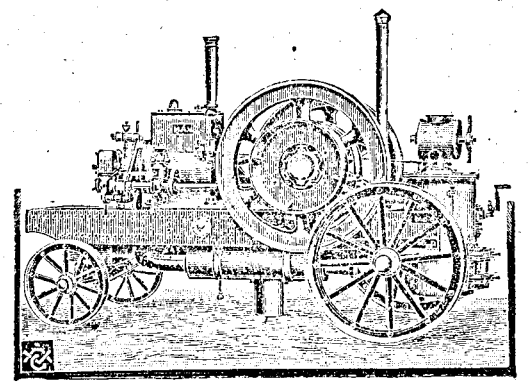
14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos üzem! Gözcséplőgépek hajtására, tehervontásra és utánuk akasztott ekével való szántásra alkalmasak.

Acélkeretű golyós-csapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerősükséglet! Csekély kenőanyag-fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

Szivógázlokomobilok

Ujdonság!

Szabadalom!

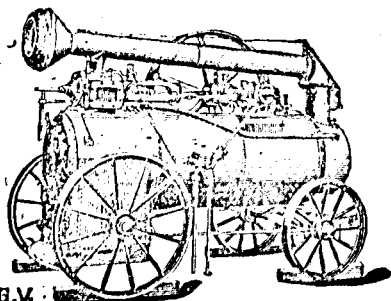
Rendkívül olcsó üzem!

Zajtalan működés!

Könnyű kezelés!

Üzemköltség naponként kb. 5 korona.

Földgázüzemre is alkalmasak!

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerősükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

„Losonci“ tolóhengeres,

„Rekord“ meritókanalas

és

Szabad. „Rekord II.“

műtrágyavetőszerkezettel kombinált

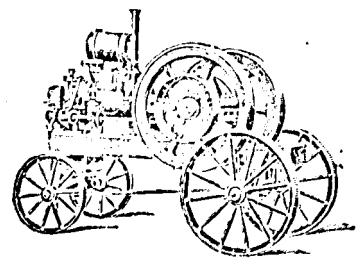
sorvetőgépek.

Eredeti Kalmár-féle

gabonatisztító rosták.

Resicai acélekék.

2021

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.

Megbízható üzem!

Egyszerű kezelés!

Egyszerű kezelés!

Kevés benzinfogyasztás!

Uj árjegyzékünk megjelent!

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Kivánatra szívesen megküldjük!

Budapest, Váci-körút 32. sz.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
11) 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

Kérjük az előfizetéseket megújítását!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szemle.....	601
Az 1912-i gazdasági évről.....	602
A G. E. O. Sz. XVII. nagygyűlése.....	603
Az O. M. G. E. közgyűlése.....	604
A rétek felújítása. <i>Gáspár József.</i>	604

Irodalmi szemle:

A magyar helyesírás szótára és szabályai. — A kosárfűz természetesé. — Die Dreschmaschine, ihre Bauart und ihr praktischer Betrieb.....	605

Kisebb szakközlemények:

Liptai turó tehéntejből. — Összehasonlító kenderkőterkőtermelési kísérleteket.....	606

Vegyes közlemények...... 606

Hirdetések.

Szemle.

A kormány 1911. évi működéséről. — Külföldi borok származási helyének kötelező feltüntetése. — Erdélyi erdősitési jutalmak.

Most jelent meg a kormány 1911. évi működéséről és az ország közállapotairól szóló jelentés, amelynek az őstermelésre vonatkozó részlete szerint, az 1911. évben, a régebben fennállott telekkönyvi birtokterhekből ugy az esetek számát, mint a törölt terhek összegét tekintve, jóval több szűnt meg, mint 1910-ben, ezt az egy oldalról kedvezőnek látszó alakulást azonban más oldalról nagyon kedvezőtlenül világítja meg az új telekkönyvi terhek szokatlanul nagyarányu megnövekedése. A telekkönyvi birtoktestekre bekebelezett új terhek összege ugyanis majdnem 100 millió koronával multa felül az 1910-ben keletkezett terhek értékösszegét. Az 1911-ik évben számszerint 600,380 új teher keletkezett 1686.7 millió korona értékben, melylyel szemben a tehertörlések száma az emelkedés dacára is csak 379.246, értéke 880.6 millió korona volt.

Az 1911. év tavaszán fogatosított vetésterületi összeírás szerint a Magyarbirodalom szántóföldjeinek kiterjedése 14 millió 318.326 ha, az 1911. évben a szaporulat 81.919 ha-t tett ki.

Az 1911-ik év termése — a kalászosokra általában kedvezőnek mondható időjárás folytán — búzából, továbbá árpából és zabból az 1910-ik évi jó közepes termést felülmulta. Ezzel ellentétben azonban ugy tengeri-, mint burgonyatermésünk, valamint a takarmányfélék termése, melyek az 1911-ik száraz nyarat különösen megsínylették, jóval alatta maradt az 1910-ik évi jó termésnek.

Az 1911. évi tengeritermésünk az 1910 évinél nem kevesebb, mint 13.2 millió métermázsával volt kisebb s a mellett minőségileg is legnagyobb részben a közepesnél is gyengébb volt. Jól sikerült a tengeri. Kis-Küküllő, Brassó, Alsó-Fehér, Szeben, Udvarhely és Torda-Aranyos vármegyékben, míg legkevesebb tengeri az anyaországi vármegyék közül Sáros, Bereg és Ugoesa vármegyékben, termelt.

Legjobb volt a burgonyatermés Brassó, Csik, Szeben és Kis-Küküllő vármegyékben, a hol a havonkénti átlag a száz mázst is meghaladta.

Gabonaneműink 1911. évi áralakulását erősen emelkedő irányzat jellemzi. Az áremelkedés aránylag még a búzánál volt a legmérsékeltőbb, a rozsnál, árpánál és zabnál már fokozottabb, a tengerinél pedig — különösen az év második felében — határozottan erősmérvű volt. Gabonaforgalmunk 1911-ben a jó buza-termés és a magas gabonaárak folytán elég kedvezően alakult.

Szőlőterületünk mintegy másfél évtized óta állandóan gyarapszik. Az 1911. évi — 7756 ha-nyi — szaporulat tulnyomó része a magyar anyaországra esik.

Hazánk bortermése ez évben 4,939,498 hl-t tett ki, több, mint egy és háromnegyed millió hl-rel haladva meg az 1910. évi termést, a melyhez fogható gyöngye termésünk különben még csak egyszer — 1903-ban — volt az egész évtized alatt.

Az 1911-ik időjárás a gyümölcstermésre általában kedvező volt, minek folytán a legtöbb gyümölcsnemből jobb termésünk volt, mint 1910-ben. Gyümölcskivitelünk mennyisége az 1910. 432.204 mm-ről 762.489 mm-ra emelkedett.

Állatállományunk másfél évtizedes fejlődése nem mondható kedvezőnek, a mennyiben — a kecskék figyelmen kívül hagyásával — valamennyi állatnem szaporodása jóval kisebb arányu volt a népesség szaporodásánál. Állattenyésztésünk legfontosabb ága, a szarvasmarhatenyésztés, a lefolyt tizenöt év alatt nagyon is közepeszerű fejlődést mutat. Lóállományunk szaporodása igen csekély, alig tesz másfél százalékol. Ez azonban a motorikus erő mind nagyobb és általánosabb alkalmazása folytán természetes is. Hogy lóállományunk fejlődése mind a mellett lépést tart a szükséglettel, azt ló kivitelünk évenként növekedő irányzata mutatja. Sertésállományunk szaporodása is alig három és fél százalék. Határozottan meglepő juhállományunknak mintegy négyszáz ezerrel tevő emelkedése. Rendkívül nagy a kecskék szaporodása.

A szabadalmazott

'JURENÁK' EKE

- : Szerkezete egyszerű :
- kezelése könnyű :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

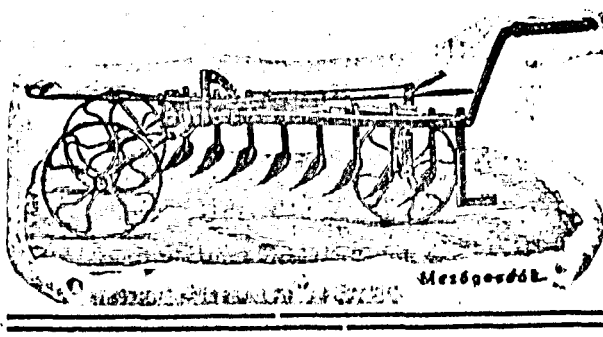
A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

2003 II.

Nyolcvasú kultivátor

kitűnő eszköz tarlóhántásra.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST,

V., Alkotmány-utca 31.

A Magyarbirtalom erdőterülete az 1911. év végén 8,982,869 ha volt, 20,830 ha kevesebb, mint az előző év végén. Fajnemek szerint az erdők 26,3%-a volt tölgy-, 52,2%-a bükk- és más lombérfő, 21,5%-a fenyőerdő.

A földmivvelésügyi miniszter, a kopár területeken, az 1907. évben önként teljesített erdősítésekért kitűzött jutalmakat most ítélte oda a pályázóknak. Miután Erdély vízmosásos, szakadékos, meredek hegyoldalakban meglehetősen gazdag, kívánatos volna, hogy minél nagyobb területek erdősíttessenek be ezekből a más mivvelés alá nem fogható területekből.

Örömmel jegyezzük ide azoknak az erdélyi gazdáknak a neveit, akik az erdősítés fontosságát felismerték és tényleg erdősítettek is, amely erdősítéseknek sikeres voltát a jutalommal történt kitüntetések is igazolják.

Az egyik első 1000 K-ás I. rendű nagyjutalmat a besztercenaszódmezei tárában, 32 k. holdon foganatosított erdőmögura község nyerte, az általa saját hadósításért.

A három I. rendű 500 K-ás díjak egy két Erdélyből Lázár Gábor nyerte a kolozsmegyei Uzdiszentpéter község határában 11 k holdon létesített erdősítésért. Ugyancsak Lázár Gábor még egy 300 K-ás jutalmat nyert a marostordamégyei Págozca község határában 8. k. holdon foganatosított erdősítésért.

A «Csikvármegyei Magánjavak»-at kezelő igazgatótanács a csikvármegyei Gyergyótölgyes, Gyergyóholló és Belső-Bor községek határában 243 k holdon létesített erdősítésért egy eredeti művészi festményt nyert. Azok az alkalmazottak pedig, akik a versenyre bocsájtott erdősítések létesítése és gondozása körül érdemeket szereztek, szintén jutalomban részesültek. Vajha ezek a jutalmazások az erdélyi — kopár területek felett rendelkező — gazdaközönséget fokozott mértékben való erdősítésre készítenék.

A hesseni tartománygyűlésen szóval tette Best képviselő, hogy a kormány oly tartalmu rendeletet adjon ki, miszerint a külföldi borokat csakis származásuk megjelölésével lehessen forgalomba hozni ezentúl. A kormány képviselője kijelentette, hogy a jelenleg érvényben levő külkereskedelmi szerződések gátolják az ilyértelmű rendelet kiadását. A tartománygyűlés a birtalmi kormányhoz ennek alapján oly értelmű felterjesztést intézett, hogy, hatna oda, miszerint az új kereske-

delmi szerződésekben a német termelők érdekei ebben az irányban is megvédeszenek.

Érdekes, hogy ezzel a felszólalással csaknem egyidejűleg tiltotta el Romániában a román kereskedelmiügyi miniszter — a francia kormány felszólítására — a belföldi termelőknek és gyárosoknak, hogy italtermékeiknek «cognac» és «champagne» elnevezést adjanak. A miniszter rendeletében az ilyennemű elnevezést tisztességtelen versenynévként minősíti.

Nálunk Magyarországon nemcsak az 1908. XLVII. t. c. írja elő a borok származási helyének legalább borvidékenként való megjelölését, de most már a palackok őrirtalmának kötelező megjelölése tárgyában kiadott miniszteri rendelet is előírja ezt.

A magyar hegyi borok származási helyét Erdélyhegyalja, Tokajhegyalja Badacsony stb. minden szőlő birtokosa büszkén tünteti fel s ha ez a palackról néha le is maradt, nem azért történt, mintha nem szívesen tüntette volna fel a gazda borának származási helyét, hanem vagy költség, vagy munkakímélés okából.

Az 1912-i gazdasági évről.

A legszebb reményekkel eltelve indulunk neki ennek az évnak és mielőtt elmulna egészen, hogy a jövő év első házába átlépünk, vessünk egy visszapillantást az idei év gazdasági ügyeire és lefolyt eseményeire.

Az időjárásról kezdve, elmondhatjuk, hogy a szó szoros értelmében megnehezült az idők járása fölöttünk, mert anynyi elemi csapás egy évtized alatt sem fordult talán máskor elő hazánkban, mint amennyi az idén volt Erdélyben. Amilyen érdekes és tanulságos volt időjárásunk meteorológiai szempontból, ép oly szomorú és vészthozó volt a mezőgazdasági termelés szempontjából, amiről a ciklonok, szeles viharok, jég, árvíz, földcsuszamlás, etc. által tönkretett 107.800 kat. holdnyi bevetett terület beszél a legvilágosabban.

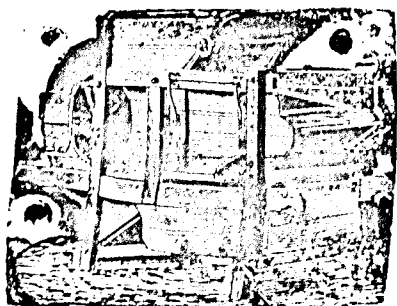
Termés eredményeink szépen indultak, eltekintve az imént említett elemi csapások okozta károsodásoktól. Rekord terméseket vártunk a hat főtermény közül a tengeri- és burgonyából, de a szép reményeket egyre lohasztotta az aratás ideje után beállott két hónapig tartó országos esőzés, amely épen hazarészünkben dühöngte ki magát a legjobban.

A közepes termést ígérő szemes termények jelentékenyen nagy részét az eső

künn kapta a mezőn, keresztékben, hol az csirázni és rothadni kezdett. A behördött, asztagokba rakott gabona is igen sok helyen beázott, megrontván a már megmentettnek vélt gabona minőségét. Csépléshez jóformán csak novemberben lehetett fogni, de számos gazda a cséplést tavaszra hagyta, nem bizván az esőmentes napok állandóságában. A tengeri termés nagyon szomorú meglepetésben részesítette az erdélyi gazda közönséget, mert az igen sok helyen éretlen maradt, a kasokba berakva, a gyakori forgatás dacára is, az állandóan nyirkos időben penészedni, savanyodni, feketedni és rothadni kezdett.

A növénytermelési ágazat gyenge eredményeivel szemben örömmel konstatahatjuk, hogy állattenyésztésünk fejlődését az állategészségügyi viszonyok nem korlátozták, vagy legalább is nem olyan mértékben mint az előző években, amikor állatcsempészlet révén bejutott száj- és körömfájás bénította meg nem csak Erdélyt, de egész Magyarország állattenyésztését és állatforgalmát. Az idén a sertésvész és sertés-orbánc okoztak számos gazdának kisebb-nagyobb károkat. Az állattenyésztésről szólva, örömmel jegyezzük meg, hogy az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete az idén ismét több nevezetesebb tenyészetet vett fel töviskönyvébe és a nép kezén levő magyarfajta szarvasmarha anyag fejlődését, a földmivvelésügyi kormány ezidén is jelentékenyen előmozdította a járási állatdíjazásokkal. Az állattenyésztés intenzív fejlődésének útjában áll azonban jelenleg a takarmányhiány, amelyen segítő az E. G. E. kérésére a kereskedelmiügyi miniszter a takarmányozási célokra használt tengeri- és burgonyának vasuton való szállítását kedvezményesen engedélyezte, az O. M. G. E. pedig külön akciót indított a takarmányfélék jelenleg érvényben levő fuvardíjainak méltányosabb módon való megállapítása ügyében, amely akcióhoz az Erdélyből szükségelt adatokat az E. G. E. szolgáltatatta az O. M. G. E.-nek.

Munkás viszonyaink ez évben, speciel ez év őszén, nem javultak, sőt mondhatnók, hogy talán még inkább romlottak. Az állandóan növekvő igények kielégíthetése végett a munkabérek emelkedtek, de a felemelt munkabérekkel nem áll arányban a munka többlet, mert azért a munkás nem végez többet mint eddig, úgy, hogy a többtermelés jelszó mellett nagyobb befektetésekkel tényleg többet termelő gazda, a termés többletet nem

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Erdélyi Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

2006

fordíthatja sok esetben — mint azt előre remélte — saját szükségleteinek fedezésére, vagy gazdaságának további, fokozott mértékben való fejlesztésére.

Pénzügyi viszonyaink sivár volta a gazdát ép úgy sújtotta, mint a kereskedőt, iparost. Az utóbbi hónapokban a helyzet még jobban kiélesedett, mert az állandóan bizonytalan külpolitikai helyzet és a megvont hitel mellett a gazda csekély mennyiségű gabonáját nem tudta megfelelő áron értékesíteni. A tőzsdei spekuláció a vidéken a gabonaárakat lenyomta, de sok esetben ez is a lekötött gabonát fizetni sem tudta. A budapesti tőzsdén a f. évben a gabonaneműek közül csak a zabnak emelkedett az ára, amely az emelkedésnek a hasznát nem a gazda látta, hanem a közvetítő. Az Erdélyben fizetett áraknál ezekből mindenütt még lejön a szállítási költség és ne hallgassuk el, a közvetítő polgári haszna. Az állatárak pedig éppen a legutóbbi hónapok alatt jelentékenyen estek a takarmányhiány következtében.

Szőlősgazdáink, valamint a cukorrépa termeléssel foglalkozó gazdák is, a terméseredményekben csalódtak. A magasabb borárak a szőlősgazdát veszteségében nem kárpótolják kellőképpen, sem a nagytömegű, de alacsony cukortartalmú répa a répát termelő gazdát, mert hogy mivel küzd ma a cukorrépa termelő gazda egyoldalról a cukorgyárakkal, más oldalról pedig a munkás viszonyokkal szemben, azt a legfényesebben igazolják a cukorrépa termelő gazdáknak az ország minden részében megindult egyesülési szándéka, mert tény az, hogy egyesülésben rejlik az erő és hogy a nagyobb akadályokkal megküzdeni csak az egyesülés útján lehet. Adja Isten hogy ezután a küzdelmesnek mondható nehéz esztendő után, egy minden tekintetben jobb esztendőt érjünk az új, 1913. évben, amihez gazdatársainknak a magunk részéről sok szerencsét kívánunk.

A G. E. O. Sz. XVII. nagygyűlése.

Vasárnap délelőtt tartotta meg a «Közlelekek» nagytermében a «Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége» Bujanovics Sándor elnöklésével XVII. évi nagygyűlést a vidéki gazdasági egyesületek és a központi gazdatársadalmi intézmények küldötteinek élénk részvétele mellett. A gyűlést már hetekkel ezelőtt nagy érdeklődés előzte meg, mert itt foglaltak állást a gazdák a balkáni államokkal szemben érvényesítendő vámpolitika tárgyában és ezen a gyűlésen juttatta kifejezésre a gazdatársadalom a jövedelmi adó végrehajtására vonatkozó kívánalmakat.

Bujanovics Sándor rövid elnöki meg-

nyitója után Szilassy Zoltán szövetségi titkár tett kimerítő jelentést a szövetségi iroda múlt évi működéséről, majd bemutatta a szövetségi évkönyvet. A jelentés tudomásulvétele után egyhangúan elfogadták az 1912. évi zárszámadásokat, majd megállapították a jövő évi költség-előirányzatot.

A földművelésügyi miniszter képviseletében Ottlyk Iván államtitkár jelent meg a pénzügyminiszter pedig Papp Mihály min. tanácsost küldte ki. Fabricius Endre titkár a gazdasági egyesületek képviselőit jelentette be, majd a szövetségi tagsági ügyeket terjesztette elő. Előterjesztéseikhez a nagygyűlés vita nélkül hozzájárult.

Az alapszabályszerű tárgyak lefárgyálása után a balkán államokkal követendő vámpolitika kérdésén az e tárgyban előterjesztendő határozati javaslat került volna szönyegre, előzetesen azonban szót kért Ottlyk Iván államtitkár.

A kormány nevében igyekezett megnyugtatni a gazdaközönséget, hogy a kereskedelempolitikai felhatalmazási törvényjavaslat ellen elhangzott súlyos aggodalmak kétség nélkül megokolva nincsenek. Aggodalomra ok egyáltalán nincsen, mivel az eddigi minimális gabonavámok fennmaradnak és az egyéb fontosabb mezőgazdasági cikkeknel messzebbmenő vámleszállításokat engedélyezni nincsen szándékában a kormánynak. A veszedelmes területekről csak az eddigi szigorú rendszabályok mellett engedi meg a kormány az állatok behozatalát. Tekintettel kell legyen a kormány azonban arra is, hogy a Monarchia másik államával és a távolabbi külföldi államokkal szemben fennálló vámpolitikai megállapodásaink csorbákat ne szenvedjenek.

Az államtitkárnak megnyugtató kijelentéseit Jeszenszky Pál igazgató mondott köszönetet, mindazonáltal szükségesnek tartja választmány által elfogadott határozati javaslatot a nagygyűlés előtt ismertetni.

Darányi Ignác emelkedett szólásra ezután és nagy figyelem közepette, a maga részéről is köszönetet mond az államtitkárnak, mindazonáltal sajnálattal jelenti ki, hogy az aggodalmakat eloszlatni nem tudta a nyilatkozat; éppen a múltak tanulságán okulva, — hogy a kormány ígérete több ízben csak ígéret maradt és valóra nem váltotta azt, — a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

A nagygyűlés elvárja és reméli, hogy a felhatalmazási törvényjavaslat illetve törvény nem egyenleti útját annak, hogy a közelebről megkötött és 1917-ig érvényes szerb szerződés egyoldalúan a mi

hátrányunkra módosíttassék és hogy a felhatalmazási törvény ama rendelkezése alapján, hogy a létrehozandó ideiglenes megállapodások hatálya csak 1913. december 31-ig terjed, a háború veszélyének jegyében létrejött és békepontozatokkal kapcsolatos egyezményekkel nem fog azontul terjedőleg a parlamenti részére kényszerhelyzetet teremteni.

2. A nagygyűlés elvárja és reméli, hogy a magyar mezőgazdaságnak és ezáltal Magyarországnak is az Ausztriával kötött kiegyezésben 1917-ig biztosított vámvédelem és állategészségügyi oltalom, amelynek feltétele alatt fogadhattuk csak el a kiegyezést, ennek lejártá előtt egyoldalúan és a fait accompli erejével nem fog csökkenteni és visszaesíttatni, miáltal a nagy küzdelmek árán létrejött közgazdasági egyensúly s az egyenlő vámvédelem elve Magyarország kárára megbontatnák és Magyarország Ausztriával szemben hátrányosabb helyzetbe kerülne.

3. Elvárja és reméli a nagygyűlés, hogy a balkán élőállat behozatal kérdése az említett törvényjavaslat alapján megindított tárgyalások körébe egyáltalán nem fog bevonatni, valamint hogy az Ausztriával oly nehezen létrejött állategészségügyi egyezményt s az annak kiegészítésül a kiegyezés egész tartamára kötött titkos pótegyezménynek a husbehozatali összkontingens megállapító rendelkezései nem fognak felforgattatni, továbbá, hogy a Balkán háború folytán kétszeressé és háromszorossá fokozódott állategészségügyi veszedelem nem indítatik mesterségesen sok megpróbáltatást látott állattenyésztésünkre.

4. Reméli és elvárja a nagygyűlés, hogy az örösi forgalomnak a kiegyezésben foglalt tilalma 1917-ig csorbítottatva érvényben maradjon s a vámtarifának legfőbb mezőgazdasági vivmányát képező minimális gabonavámok nem válnak illuzióriusokká.

5. Reméli és elvárja a G. E. O. Sz. nagygyűlése, hogy a külügyi politika nehézségeit és bonyodalmaikat nem kísérlék meg a magyar mezőgazdaság rovására és számlájára kiegyenlíteni, amely mezőgazdaság háború esetén különben a legnagyobb áldozatot hozza s nem keltik fel a kínos nyugtalanság és bizonytalanság érzetét az ország leghatalmasabb termelési ágazatában, amelynek hazafias áldozatkészsége soha a legesekélyebb kétség alá nem eshetett.

6. A G. E. O. Sz. nagygyűlése elhatározza, hogy a „Magyar Gazdaszövetség”-gel együttesen *mezőgazdasági vámközpontról* állít fel s ennek sürgős feladatául nemcsak azt jelöli ki, hogy az 1917-en tujté terjedő időre vám és állategészségügyi vé-

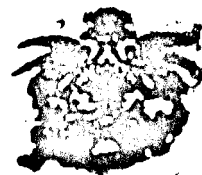
Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kizelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rollettik egyedüli
főraktára. 1005

delmünk érdekeit határozataink értelmében képviselje, hanem utasítja arra is, hogy az 1917-ig nekünk a kiegyezés és az azzal kapcsolatos egyezmények és szerződések által biztosított jogok sértetlen fenntartása fölött egész éberséggel őrködjék.

Ottlyk Iván államtitkár mint az egyesület tagja elfogadja Darányi javaslatát, majd a kormány nevében több kijelentést tett.

Több felszólalás után Bujanovics Sándor a vitát bezárta. Köszönetet mondott Ottlyk Iván államtitkárnak fontos nyilatkozataiért és a Darányi Ignác által benyújtott határozati javaslatot egyhanguan elfogadottnak jelentette ki.

Ezután Szilassy Zoltán orsz. képviselő, titkár ismertette az OMGE. igazgatóválasztmányának állásfoglalását az új adótörvények végrehajtására vonatkozóan. Reményét fejezi ki, hogy a kormány a törvény életbeléptetése alkalmával, a gazdatársadalom esetleges módosító indítványait honorálni fogja. Elfogadásra ajánlja az OMGE. közgazdasági szakosztályának december hó 6-iki ülésén elfogadott határozati javaslatot.

Papp Mihály miniszteri tanácsos, a pénzügyminiszter képviselője megnyugtató kijelentést tesz a módosítást illetően és megjelöli azokat a kormányzati és közigazgatási hatóságokat, melyek hivatva vannak gondoskodni arról, hogy a gazdaközönség kívánalmait megoldassanak.

Emödy József, György Endre és Pallavicini örgről hozzászólásai után a nagygyűlés a javaslatot változatlanul elfogadta.

Az O. M. G. E. közgyűlése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a tagok általános érdeklődése és nagyszámúban történt részvétele mellett tartotta meg az évi rendes közgyűlést Budapesten december 21-én. A közgyűlésre, amely iránt különös érdeklődést keltett az új elnökválasztás — több mint 700 gazdagyűlt egybe az ország különböző részeiből. A földmivelésügyi minisztert Ottlyk Iván államtitkár képviselte.

A közgyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Bujanovics Sándor udvari tanácsos elnöki megnyitójában szíves szavakkal üdvözölte a megjelenteket. Megállapítván a határozatképességet, köszönti a föld-

mivelésügyi minisztérium képviselőjében jelenlévő Ottlyk Iván államtitkárt, majd a közgyűlést megnyitja.

A közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésére Jeszenszky Pál kir. tanácsos, ügyvezető titkárt, a jegyzőkönyv. hitelesítésére pedig gróf Almácssy Imrét és Koritsánszky Jánost küldötték ki. Tudomásul vették ezután Fabricius Endre titkár jelentését a szövetségi tagok kiküldetéséről, majd a tiszteletbeli tagok választására került a sor.

Rubinek Gyula igazgató általános tetszés közben mutat rá dr. Hutyra Ferencnek, az állatorvosi főiskola rektorának, az állategészségügy istápolása és az állatorvosi tudományok fejlesztése körül elért hervadhatatlan érdemeire s vázolja azt a folyton tartó munkásságot, amelyet Hutyra az OMGE-ben kifejt. Javaslataira a közgyűlés dr. Hutyra Ferencet egyhangú lelkesedéssel tiszteletbeli taggá választotta. Hutyra köszönetet mond a megiszteltetésért és ígéretet tesz arra nézve, hogy a rábizott feladatnak a jövőben is fokozott erővel fog eleget tenni. Tiszteletbeli taggá választották még dr. Conrad Jánost, a hallei mezőgazdasági egyetem tanárát, a mezőgazdasági érdekek fejlesztése körül kifejtett érdemei elismerésül.

Rubinek Gyula igazgató előterjesztette ezután az igazgató választmányi jelentését, melyet lapunk múlt számában röviden ismertettünk, azt a közgyűlés egyhangulag jóváhagyta. Az egyéb közgyűlési rendes tárgyak után Bujanovics Sándor az elnöki és alelnöki, választmányi tisztségek betöltése céljából felfüggesztette a közgyűlést. A szavazás 4 küldöttségénél folyt, annak eredményét Emödy József hirdette ki. E szerint az OMGE új elnöke lett: Bujanovics Sándor volt alelnök, alelnökök: gr. Zselénski Róbert, örgróf Pallavicini Ede, Osztro-luczky Miklós (új). Igazgatóválasztmányi tagok: gróf Almácssy Imre, gróf Andrássy Sándor, gróf Apponyi Albert, gróf Baranyay Géza, Barcza Károly, gróf Bánffy Miklós, Blaskovics Ferenc, herceg Esterházy Miklós, gróf Eszterházy Mór, Hensch Árpád, Hertelendy Ferenc, Madarassy Gábor, Ivánka István, dr. Máday Izidor, Meskó Pál, Mezössy Béla, Molnár István, Pirkner János, Serbán János, Széll Kálmán, gróf Károlyi Mihály, Forster Elek. A szavazás eredményének kihirdetése után Bujanovics Sándor elfoglalta az elnöki széket, megköszönte a

választást s a többek között a következőket mondotta:

Teljesen ismeretes előttem a jelenlegi helyzet, és ismeretesek azok az egyesületünk beléletébe belejátszó viszonyok, amelyek egyesületünk elnökévé való megválasztásomat előidéztek. Együttal teljes tudatában vagyok erőm elégtelenségének és már a korral is együtt járó fogyatkozásaimnak és ha mindezt tudom és érdemei szerint mérlegelve az általam nem keresett, nagyon megtisztelő és nagyra-becsült elnöki állást előrehaladt korom dacára mégis elfogadom, erre engem csak az egyesületünk iránti köteleesség-érzetem ösztönöz. Az a köteleességérzet, mely azt sugalja, sőt parancsolja nekem, hogy akkor, amikor gazdatársaim, nem kutatom minő okokból és nem kutatom joggal vagy anélkül azt hiszik, hogy csekély személyem közreműködésével némi szolgálatot teszek egyesületünknek, ne rajtam, ne az én vonakodásomon muljék ezen kívánságok teljesítése. De elfogadom az elnöki állást abban a biztató reményben, hogy igen tisztelt elnöktársaim egyéni fogyatkozásaimat jóakarattal elnézni és engem elnöki teendőimben nagybecsült tanácsaikkal és közreműködésükkel támogatni fognak. És elfogadom abban a reményben is, hogy egyesületünk tisztelt igazgatója és egész tisztikara személyem iránt bizalommal fog viseltetni és feladatainak buzgó teljesítésével elnöki tisztem betöltését nekem mindenképen meg fogja könnyíteni.

Jeszenszky Pál ismertette ezután a közgyűlés elé terjesztett indítványokat. Mendl Jeromosnak az adóreformra vonatkozó indítványa felett napirendre tértek, az Országos mezőgazdasági tanács szervezésére vonatkozó indítványt pedig a közgazdasági szakosztály elé utalták. Weisz Gáspárnak a cselédek nyugdíjintézetére vonatkozó indítványa fölött is napirendre tértek. Végül felolvasták a Köztelek irodalmi pályázatán díjat nyertek neveit.

A rétek felújítása.

*Irta: Gáspár József.

XII.

A harmadik módjánál a fűmagtermesztésének, az első azaz a szénatermést, a magtermés javára kell feláldozni most, hogy ennél a módnál a megérett vagy a leszedésre elkészült egész termést egyszerre, kaszával vagy aratógéppel vesz-

A magyar kir. földmivelésügyi minisztérium erdélyrészi kirendeltsége nagyobb mennyiségű tavaszbuza, zab, árpa, lóhere, lucerna, burgonya, répa, baltacim

VE TŐ M A G Y A K A T

vásárol. Minták az ár, szállítható mennyiség és összes szállítási feltételek megjelölésével Marosvásárhelyre az erdélyrészi miniszteri kirendeltséghez küldendők.

szűk le, tehát a szénatermeszre semmi sem marad vissza. Az így nyert szalma is azonban, minthogy igen sok zölden száradt levél van között, értékes takarmány, amely akárhányszor a rosszul szárított, esőverte szénával veszi fel a versenyt. A sarjutermesznek pedig ennél a módnál is teljes értékére és mennyiségére számíthatunk, erre a fűmagtermésnek semmi káros hatása nincsen.

Csak átfutó, felületes szemléletre is azonnal szembetűnik, hogy a réten a fűvek a fajlák szerint, nemcsak különböző időben virágoznak és hoznak érett termést, de különböznek ebben a tekintetben is, óvjuk a másiktól, hogy az egyik mihelyt megéri a magja, azonnal elhullatja, a másik pedig az érett magot a termőszáron sokáig visszatartja. Az egyik fűféle már március—április havában kezdi hajtani virágait (borjupázsit, ecetpázsit), a másik május—június havát várja be (csomosebír, francia perje), míg ismét másoknál június—július havában törnek elő a virágok (tarajos cincor, réti komozsin). Az egyik fűnél, ha a mag teljes kifejlődését elérte és keményedni kezd — önmagától a szél fuvalatára is lehullanak a magvak (borjupázsit, ecetpázsit, francia perje). A másiknál a mag beéri teljesen, s még akkor is olyan erős az összeköttetése a termőszárral, hogy erőmiveleg (csépléssel) kell attól elválasztani, (csomós ebir, réti csenkesz).

Ezek képezik főbb pontokban alapját a fűmagvak szedése és termesztésének, melyeket tehát előbb alaposan tanulmányozni kell annak a gazdának, aki a fűmagtermesztéssel tervszerűen kíván foglalkozni. Ebből a szempontból éppen ajánlottam az előbb az első módját a fűmagszedésének, mely minden kockázat nélkül adja meg erre a tanulni vágyó gazdának az alkalmat.

Arról különben, hogy a magszedésre kijelölt fű, önmagától hullatja-e el a magot, vagy pedig magvatartó — rövid uton és igen egyszerűen tudomást szerehetünk magunknak. Ha azt látjuk ugyanis, hogy az egyes fűszálakon a magvak teljesen kifejlődtek s egyesek már száradásba is indultak — egy fűszálat közvetlen a kalász vagy füzér alatt marokra fogunk, s gyöngén megszorítva markunkat azon a kalászt vagy füzért keresztül huzzuk. Ha a virág füzérből annak áthuzása után lehorzolt magvakat találunk a markunkban — ez annak a jele, hogy *maghullató* fűvel van dolgunk; ha pedig a füzér a markunkon áthuzásnál egyetlenegy magot sem hullatott el, sőt csak erővel tudunk róla egy-egy magot lefejteni — akkor a fű *magvatartó*.

A magohullató fűvet, mihelyt az imént leírt próbával arról győződünk meg, hogy a magvai hullani kezdenek, nem tekintve azt, hogy maga a fű és füzerei is még teljesen zöldek — azonnal lesarlatni vagy kaszálni kell. A sarlóval levágott vagy lekaszált fűvet kékébe kötjük vagy boglyákba rakjuk — szárító ágasokra tesszük — s ott a termő helyen vagy annak közelében megszáritjuk. A

kékébe kötött fűvet, amennyiben azok teljesen zöldek, összerakni nem lehet, hanem kikecskélve, úgy szárítjuk meg, mint a hogy a rostja végett kinyűtt kenderet vagy lent szoktuk. A boglyákba szárításnál pedig nem nélkülözhetjük a szárító ágasokat. — Ha kicsinyben szedjük a magot, a kékéket kiszáríthatjuk a *szinben* (padlás) is, mely célból annak felületét *higitott* szarvasmarha trágyával készítjük elő, *amint régen szokták* a kézi cséplések korszakában, a csürföldjét előkészíteni a csépléshez, hogy a lehullott fűmag ne keveredjen a porral, földdel. A learatás alkalmával, habár maghullató fűvel van dolgunk, a maghullás mégis kismérvű, mivel akkor még úgy a fű, mint a magot rejtő füzér teljesen zöldek, azaz nyersék, tehát ekkor még valamelyes nagy óvatosságra szükség nincsen. Ha azonban a kékéket vagy boglyákat megszáritottuk; a fűmagvak összeköttetése annyira meglazul az anya növényvel, hogy a magvak csupán a kékék megmozgatása által, attól az érintkezéstől, mely az egyes fűvek között így támad — lehullanak, ekkor tehát a legmesszebbmenő óvatosság tartandó be, miért is a kiszáradt kékéknek vagy boglyáknak a csépléshez szállításánál a a szekerek éppen úgy mint a repce hordásra ponyvakkal látandók el.

A maghullató fűvek a szedés — sarlózás, kaszálás — után azonnal is cséplhetjük, a midőn úgy a magot, mint a szalmát külön-külön szárítjuk meg: és pedig a magot ponyvákra terítve a napon, vagy szérüs szellős padlásokon, vagy magtárban, a szalmát pedig ágasokra rakva, a majorban, az udvaron, a szérüs kertben. Ezt az eljárást azonban, minthogy ehhez nagy és száraz magtár szükséges s emellett nagy gondosság és figyelmet is kíván, csak kivételesen és olyan gazdának tudom ajánlani, kik e gazdaság minden ágában otthonos gyakorlattal bírnak.

Azókat a fűféléket, melyek nem hullatják magvaikat, szedjük vagy lekaszáljuk akkor, amikor már a lábán teljesen megszáradott, a cséplése és egyéb munkálatainál pedig úgy járunk el, amint a zabbal vagy árpával szoktunk.

A cséplés után, bármely uton jutottunk eddig a fűtermesztés igen fontos munkálata a magvak kitisztítása. Erre a célra jelenleg hazánkban megfelelő rosták még nincsenek forgalomban, addig azonban, a míg a fűmagtermesztés megadja az alkalmat ilyen rosták készítésére, használjuk a Kalmár rostákat is. Az igen apró magvak rostálásánál, melyeket a legkisebb rostaverte szél is magával ragad, a rosták széthnyilását teljesen elzárják, hogy semmi szelet ne verjen, de azért elég mozgásba tartsa a rostákat, hogy azok által a polyva és nagyobb szemét külön választhatók lehessenek.

A pázsitfélék egy részének lefejthető tokokban fejlődnek ki magvai, úgy, mint a zabnál; egy másik részének pedig a magvai össze vannak növe a tokkal, mint az árpánál; csupasz magvak a pázsitfélék között kevés korában található. Ennél a tulajdonságuknál fogva a fűmag-

vak nem tapadnak olyan szorosan egymás mellé, mint a köles, buza, vagy rozs, hanem egymás között hézagot képeznek, mint a zab vagy árpa, vagy a tönköly, melynélfogva, ha csépléskor nem is lenne éppen teljesen száraz a fűmag, minden károsodás nélkül halmozhatjuk fel nagyobb garmadába. Mindazonáltal, a míg teljesen kiszárad szorgalmazzuk a forgatást, mint a fűmagvaknál is könnyen megtörténhetik a *penészedés* vagy a *dohosodás*, melyek mindenike a csiraképesség elvesztését vonja maga után.

A hereféléknél a mag termesztése vagy a lóhere vagy a lucernára vonatkozó szabályok szerint igazodik, a szerint, amint azok az egyikhez vagy a másikhoz állanak közelebb. A hereféléknek igénytelenebb és edzettebb természete megkönnyíti a mag termesztését, a hozamát pedig a lóhere és lucerna fölé emeli annál a körülménynél fogva pedig, hogy nincsenek annyi ellenségei, nemcsak nagyobb, de jobb minőségű és biztosabb terméssel fizet.

A hereféléknél tehát a magelhullatásától nem kell tartanunk, ennél fogva bevárjuk és be is kell várunk ez aratásra a magvak teljes beérését és a magzáró tokok elszáradását. A lekaszálás után pedig a szár és levelek kiszáritása céljából ágasokra rakjuk s csak a tökéletes megszáradása után a magvak és szalmának csépljük el — gubozzuk és fejtjük ki — a magot, azzal a felszereléssel és beállításával a cséplőgépek, melyekkel a lóherét vagy lucernát szoktuk csépleni.

(Vége.)

IRODALMI SZEMLE.

A magyar helyesírás szótára és szabályai. Minden írással foglalkozó ember érzi a szükségét egy olyan szótárnak, mely az irodalomban és az üzleti életben használt minden szónak írásmódját magyarázza. Ilyen munka a magyarban még nem volt. Most van nyomás alatt fenti című közel 400 oldalas mű, mely az összes magyar és a nálunk használatos idegen szókat a jelentés magyarázatával közli. Mintegy 200 000 szóalak mellett a helyesírás körébe vágó minden kérdést magyaráz, a helytelen és kerülendő szólásokat és szókat föltünteti. Azonkívül sok oly cikket tartalmaz a könyv, melyek az írással foglalkozók által nélkülözhetetlenek, mint a címek, a számnevek és származékaik írásmódja, földrajzi nevek, a tulajdonnevek és származékaik írásmódja, a helységnevek helyragozása stb. A könyv január hó közepén jelenik meg. Bolti ára 5 K. Olvasóink azonban féláron kapják, ha megrendeléseiket január hó közepéig a szerző címére (Horváth Endre Kispeszt. : Áthory-ut 48. sz.) beküldik. Három példányig való rendelésnél a szállítási költséget a rendelő, azonfelüli rendelésnél a szerző viseli. Gyűjtőknek minden tíz példány után egy tiszteletpéldányt küld. Tessék mintalenyomatot és gyűltőívet kérni.

A kosárfűz termesztése. Irta: Wickl Gyula, Köztelek Olesó könyvtára, IV. évfolyam, 6 füzet, 26 ábrával. Kapható a Pátria könyvkereskedésében, B.-pest, IX., Üllői-ut 25. Ára 50 fillér.

Az ország minden részében tartanak már néhány év óta háztartási tanfolyamokat, amelyeknek egy része nagyobb gya-

korlati eredményt csak azért nem tud felmutatni, mert a megtanult háziipar folytatásához nem áll rendelkezésre elegendő nyersanyag. A fűzvestőtermesztés korántsem tart lépést a szükséglettel, különösen újabban, amidőn a fűzvestő egyre több és többféle felhasználást talál s amidőn egyre jobban növekszik a feldolgozásához értő kezek száma. S ha még külön figyelemre méltatjuk azt, hogy a mezőgazdasági munkások ezreinek nyújthat a fűzvestő feldolgozása a külső munka szünetelése alatt szép mellékkeresetet és hogy fűztermelés esetén az egyébként nem hasznosítható területek is tekintélyes jövedelmet hozhatnak, különösebb jelentőséget kell tulajdonítanunk ennek a könyvnek, mint amennyire a felületesen ítélt tárgyat becsüli. Az érdekesen megírt füzet részletesen tárgyalja a fűztermesztés minden egyes kérdését, különösen tüzetesen szól a termesztendő fajták megválasztásáról, talajelőkészítésről, telepítésről, ápolásról, trágyázásról, betakarításról, héjazásról, terméseredményekről, jövedelmezőségről, mellékjöveldelmezőségről, mellékjöveldelmekről és a fűz ellenségeiről, meg betegségeiről. Ez a hézagpótló könyv bizonyára általános népszerűsége fog szert tenni, különösen hasznos munkát végeznének a háziipari tanfolyamok vezetői e füzet ajánlásával és terjesztésével. Sok nagyobb gazdaság is megfelelő terület kínálkozik a fűztermesztés által való kihasználhatásra, így az intelligens gazdaközönség is hasznos tanácsadót szerez be ebben a könyvben.

Die Dreschmaschine, ihre Bauart und ihr praktischer Betrieb. Von Ingenieur Friedrich Balassa, nach dem ungarischen Original bearbeitet von dr. Ing. Alwin Nachweh. R. Oldenbourg kiadása, München és Berlin.

Már maga a cím mutatja, hogy magyar műszaki irodalmunk szempontjából felette érdekes kiadmánnyal állunk szemben, mert valóban csekély azon műszaki könyveink száma, melyeket érdemesnek talált oly előkelő német cég, mint a fenti, hogy azokat német fordításban jelentesse meg. Annál örvedetesebb, hogy a német műszaki világ figyelmes lett oly különleges műre és azt hézagpótlónak találta, mely magyar szerzőjének műszaki tudását és a szakmában szerzett tapasztalatait dicséri. A mű magyar eredetije, melyből eddig mintegy 8000 példány kelt el, a jövő év elején éri meg harmadik kiadását és ezentszinte páratlan eredmény mutatja, hogy ezen érdekes könyv úgy a gazda, a gépész, a szerkesztő és a gépkezelő részére egyaránt nélkülözhetetlen.

A könyv szerzője Balassa Frigyes a Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának felügyelője, a mezőgazdasági gépészet terén országosan ismert kiemelkedő szakember.

A német mű 22 és fél ív terjedelemben, 136 ábrával, gyönyörű kiállításban, vászónba kötve jelent meg és bármely könyvkereskedésben kapható.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Liptai turó tehéntejből.** Falusi gazdaságokban, vagy pusztaon, ahol nincs juhtenyésztés, az istállóban azonban sok fejős tehén áll, úgy, hogy tejeleslegét a gazdasszony előnyösebben nem értékesítheti, az általánosan juhtejből készített liptai turó tehéntejből is előállíthatjuk a következő módon: A jól megaludt tejet főlével együtt ritka vászonzacsokba öntjük, melyből a savó 24 óra alatt kifolyik. A 24 óra elteltével egy tálba borítva kelőképpen megsózzuk és jól összegyurva bőgrébe tesszük. Ha aztán már a bőgrében is eltöltött 24 órát, az asztalra adhatjuk, mert ize teljesen azonos a liptai turó ízével.

+ **Összehasonlító kenderkótermelési kísérletek** végzett Havas Géza a kender- és lentermelési szakintézet adjunktusa és a kísérletek nyomán nyert adatokról most számolt be a földművelésügyi miniszteriumnak. E szerint idegen kendermag beszerzése esetében a kisázsiai származású ajánlható legelső sorban a rosttermelésnél, mert ennek beszerzési ára rendszeren jóval alatta áll a különben kitűnő eredeti olasz és francia kendermagoknak. Minthogy azonban a kisázsiai kender átlagtermése csak jelentéktelenül nagyobb az olasz és francia kender átlagtermésénél, abban az esetben, ha az utóbbiak eredeti vetőmagja métermázsánként 60 korona körül beszerezhető, kiváló minőségüknel fogva, ezek feltétlenül előnyben részesítendőek a kisázsiai mag olcsóbb beszerzési ára ellenére is, de túl nagy árak mellett a termelő jövedelmének szempontjából rosttermelésnél számításba nem vehetők. A vetőmagtermelésnél minden körülmények között kizárólag az olasz magra fordítsa a termelő figyelmét.

Kérjük az előfizetéseket megújítását!

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Az O. K. H. új aligazgatója.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatósága Gedeon András osztályfőnököt aligazgatóvá nevezte ki. Ez a kinevezés egyszersmint elismerése Gedeon András eddigi érdemes munkálatainak.

— **Elnevezések a telepítési felügyelőségénél.** A Kolozsvárt székelő m. kir. Telepítési Felügyelőséghez a földművelésügyi miniszter egyszerre több érdemes, fiatal, derék tisztviselőt nevezett ki, illetve vett fel véglegesen állami szolgálatba. A kolozsvári központhoz kinevezte: dr. Osztián Ödön és dr. Szilágyi László fizetéstelen jószágigazgatósági fogalmazókat jószágigazgatósági fogalmazókká. A vidéken gazdasági teendőikkel megbízott: Márki Jenő, Herszényi Imre és Beke József gazdasági segédtszettek pedig a X. fizetési osztályba, kincstári ispánokká nevezte ki.

— **A gróf Károlyi Sándor emléklakoma.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgyűlésével kapcsolatban a gazdák a Hungáriában tartották meg a gróf Károlyi Sándor emléklakomát. Az O. M. G. E. tanácsának felkérésére a gróf Károlyi Sándor emlékére alapított billikummal kezében az ünnepi beszédet *Osztrólczy*

Miklós az OMGE. most megválasztott alelnöke tartotta meg.

A mindvégig élénk érdeklődéssel és figyelemmel hallgatott beszéd után Desseffy Aurél gróf állott fel szólásra és me leg szavakkal méltatván Károlyi Mihály, grófnak, az OMGE. távozó elnökének érdemeit, arra kéri a gondviselést, hogy adjon erőt és kitartást az új elnöknek Bujanovics Sándornak a gazdatársadalmi érdekek ápolására. Nagy szükség van a gazdatársadalom összetartására különösen ma, midőn a pártosság és szenvedélyesség uralja a közszellemet. — Ébren örökdjék a gazdaközönség azon, hogy amit elért, azt meg is tarthassa.

Bujanovics Sándor visszapillantást vet arra a kitartó, fáradhatlan munkára, melyet Károlyi Sándor gróffal az ő kortársai kifejtettek. Ez a kitartás lelkesítse a mai nemzedéket is. Akkor az eredmény nem fog elmaradni.

Ezután még Károlyi Mihály gróf szólott az egybegyűlt, lelkes gazdatáborhoz. Örömet fejezi ki, hogy az OMGE.-ben ma lefolyt elnökválasztással sikerült újból elérni azt a célt, amire ő különben állandóan főrekedett, hogy tudniillik az egyesület falai közül kirekesztették a napi politikát. Ennek az érdekében mondott le elnöki állásáról. Örömmel emlékszik vissza elnöki működésére. Erős kötelekek fűzik az OMGE.-hez. Majd Rubinek Gyula igazgató tevékenységét méltatván, az ő egészségére üríti poharát.

A gazdák lelkes hangulatban a késő délutáni órákig együtt maradtak.

A lakomán való részvételtől Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter a főrendiház ülésén való elfoglaltságára való tekintettel kimentette magát.

Bujanovics Sándor és aligazgatók.

Több mint három évtizeden át volt az elnöke Bujanovics Sándor a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének, amely tisztségéről a múlt évben mondott le, amikor is az egyesület tiszteleti elnökévé választotta s elhatározta, hogy arcképét az ülésterem részére megfesteti. Az arckép, amely Jeszenszky-né Gulácsy Irén művészi alkotása, most készült el s azt az OMGE. dísztermében tartott rendkívüli diszkozgyűlésen leplezték le. A gyűlésnek nagyobb jelentőséget adott az OMGE. elnökválasztásának az eredménye, úgy, hogy azon nemesak gazdatisztek vettek részt nagyszámban, de elküldték képviselőiket az országos és vidéki gazdatársadalmi szervezetek is. Jelen voltak továbbá az ünnepelt családjának tagjai is és nagy számban Bujanovics Sándor barátai és tisztelői közül.

A diszkozgyűlést gróf Széchenyi Emil az egyesület mostani elnöke nyitotta meg, beszédében utalt arra, hogy az embertársak elismerése a legnagyobb jutalom majd vázolván az arckép történetét s érintve a mai nap eseményeit, felkérte Deiningert Imre udv. tanácsost az ünnepi beszédnek megtartására.

Deiningert Imre rövid pár szóval megadva a jelt, lehullt a lepel az arcképről, melyet az ünnepelő közönség lelkes éljenzéssel fogadott. Ennek csillapultával áttért Bujanovics Sándor érdemdu pályafutásának méltatására, Bujanovics Sándor eredetileg jogi pályára készült, de megyei tisztségéről az abszolút korban lemondott s visszavonult birtokára gaz-

dálkodni. Az alkotmány visszaállítása után képviselővé választották és a képviselőháznak 7 cikluson át volt tagja, majd gróf Károlyi Alajos jószágigazgatója lett. Tevékeny részt vett az OMGE. életében annak 1894. év óta alelnöke volt, mai naptól pedig elnöke. Társadalmi tevékenységén kívül jelentős közigazgatási tevékenységet is folytat. Elévülhetlen érdemei vannak a gazdatisztek társadalmi szervezése körül. Az ő kezdesére jött létre az országos egyesület, mely néhány évi működés után anyagiakban megerősödve kivívta a gazdatiszti törvényt. Az egyesület évről-évre több gazdatiszti árvát és özvegyet segít, megalkotta a nyugdíjintézetet, több ízben kongresszust hívott egybe, a melyben formulázza a gazdatisztek jogos kívánságait. Bujanovics elnökösködése alatt vetődött fel a gazdatiszti internátus a kötelező gazdatiszti nyugdíj ma még megoldatlan, de megoldáshoz közeledő kérdés.

Lelkes szavakkal méltatja ezután a szónok Bujanovics közkedvelt egyéniségét s újból figyelmébe idézte a hallgatóságnak a gazdatisztek érdekében kifejtett önzellen, szívós munkáját s ennek sikereit kérte, hogy Bujanovics emlékét időtlen időkig őrizze meg minden gazdatiszt.

Hosszantartó zajos éljenzés és taps jutalmazta a szép beszédet a melyért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezzel az ünnepség véget ért.

— **Országos értekezlet a cukorrépa-beváltás körül visszaélések megszüntetése végett.** A cukorrépa-beváltások körül felhangzó tömegtelen panasz tette készletre az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet is. Országos értekezletre hívta össze a hazai cukorrépa-termesztő gazdákat, hogy egységesen állapítsák meg azokat az intézkedéseket, melyek hivatva volnának a cukorrépa-beváltások körül folyó visszaéléseket megszüntetni. A gyűlést Bujanovics Sándor udvari tanácsos, alelnök nyitotta meg, majd Krolopp Hugó országgyűlési képviselő, titkár tartott előadást a cukorrépa-beváltás körüli bajokról és terjesztett határozati javaslatot az országos értekezlet elé.

Krolopp Hugó orsz. képviselő, titkár előadásában rámutatott arra, hogy már több ízben megkísérelték a cukorrépa-termesztő gazdákat a tömörülésre bírni, hogy így jogos érdekeiket megvédelmezhessek. A hazai cukorrépaipar közigazgatási jelentőségének méltatása után áttért előadó a cukorrépa-beváltás körüli bajok orvoslására alkalmas intézkedések megjelölésére és végül a következő határozati javaslatot ajánlja elfogadásra:

«A cukorrépa-termesztő gazdák országos értekezlete ferkéri az OMGE-t, hogy a cukorrépa-átadás bajainak gyökeres orvoslása és a cukorrépa-termesztő gazdák munkáviszonyainak rendezése céljából a Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesületével megkezdett tárgyalásokat folytassa, a mennyiben pedig ezek a tárgyalások a gazdaközönség szempontjából kielégítő eredménnyel nem végződnek, igyekezzenek a kormánynál odahatni, hogy a cu-

korrepa-termesztő gazdák említett bajai törvényhozásilag rendeztessenek».

Többek hozzászólása után Rubinek Gyula igazgató utal a régebbi törekvéseire a cukorrépa-termesztő gazdák szervezése körül. Minden jobb sorsra érdemes törekvés azonban a gazdák részvétlensége folytán dugába dőlt. Az előadói javaslat életrehívásával bizton hiszi, hogy a bajokon segíteni lehet.

Az értekezlet a határozati javaslatot ezután egyhanguan magáévá tette azzal a pótlással, hogy föl fogják hívni a gazdákat, hogy 1913-tól kezdve csak egy évre szerződjenek a cukorgyárakkal.

— **A Mezőség geológiai fekvése.** A Földrajzi Társaságnak Lóczy Lajos elnöklete alatt, a múlt héten tartott ülésén Strömpl Gábor dr. az egyetemi földrendési observatorium asszisztense tartott előadást Erdély földtani viszonyairól. Előadó szerint a geológiai viszonyok befolyása a mezőségi tájékok arculatában erősen kifejezett. A Bihar keleti ereszkedői lassan lejtő széles hátú hegyekkel simulnak be a Mezőség szegélye felé, az egykori régi tengerparti síkságok megmaradt nyomaival. Erre a sósterületek gyűrű öve következik elapródott dombokkal, sűrű víz- és völgyhálózattal, a melyek alján a lilavirágos, vagy kivirágzott sötét vakító fehéren csillogó sósrétek vannak. A gázterületek tájkára tulnyomóan homokosabb ágaival válik el az inntenti sósagyagos területtől s ennek megfelelően nagyobb tömegű hegyek, hosszan elnyúló hegyhátak következnek. A völgyek alján több tó, melyek vagy természetesen, vagy gáttal duzzasztottak. Régen, századokkal ezelőtt több volt a tó, ezek halastavak voltak, vagy ilatókul szolgáltak a legelőcsordáknak. Nagy szükségük volt rájuk, mert a mezőségi források rosszak, sósak, vagy poshadtak. Jó víz hiányában vannak a községek is. E vízhiányon sok helyütt lehetne segíteni, mert elszórtan több jó forrás van a tetőkön. Mély artézi kutak fúrásával itt nem lehet segíteni, mert a mélyben a sósrétegek csak sós vizet adnak. Inkább az iható forrásokat kell kutatni és gondozni s ezeket elvezetni a falvakba. Az általánosan elterjedt és olykor katasztrófálisan ható csuszamlások alagesövezéssel volna lehető. A csuszamlások alakulatai területenként és kőzetek szerint változó, de formáiban rendszer van. E rendszeresség ismerete a geológiai kutatásokat igen megkönnyíti, leült századok alatt a földmozgások ellen is védekeztek; mesgyésen művelték a szántókat. Most már elhanyagolják e művelést és ezért is rogyadozik az ottani szántóföldek legjava. A víz kisebb a lejtőket, lemossa a termőföldet s póre martok jelzik az ember gondatlanságát. A martok befásítása sürgős és fontos a Mezőség nagy faliánya miatt is.

— **Mű-borgyártási hirdetés.** A Pesti Hírlap egyik számában, a hirdetések között egy felhívás jelent meg műbor előállítására, még pedig egy állítólag 1909-ben kiadott magyar szabadalmi eljárás szerint. A szőlősgazdák figyelmét felkeltette a patent és a MSzOE. feliratilag kérte a hó folyamán a földművelésügyi minisztert, hogy a szabadalom kiadásáról meggyőződjék és a hirdetővel szemben a megfelelő törvényes lépéseket megtételni kegyeskedjék. Lehetetlen, hogy az 1908. XLVII. t.-c. intencióit ismerve ilyen szabadalom adatott volna ki 1909-ben, de ha mégis adatott volna, ugy kérte az egyesület annak hatályon kívül való helyezését, mert tartani lehet attól, hogy töb-

ből akadnak, akik ezt az eljárást a szőlősgazdák rovására hasznosítani akarják.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldálynyalás, hát- és derekfájdalmak ellen

Dr. **BOROVSKY**-féle kellemes szagú

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbáivég 50 fillér. Moskodásra, szepítő és legjobb fertőtlenítő

BOROLIN-SZAPPANT.

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkoldásra, köhögés és rekedtség ellen

BOROLIN-CUKORKÁT

Ára csomagonként 20 és 40 fillér

Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **Védekezés a szőlőmoly ellen.** A szőlőt pusztító élősdiek, különösen pedig a szőlőmoly ellen igen hatásos szernek mutatkozott a thanaton, melyet a m. kir. kincstári dohányjövédék hoz forgalomba. Mivel e fontos szernek mind szélesebb körben való elterjedésével nem tartott lépést annak előállítására, a MSzOE. és az általa rendezett molykongresszus elnöksége több ízben felterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez, hogy rendelje el thanatonnak (dohánylug) az eddiginél nagyobb mértékben való előállítását. Miként a m. kir. központi dohányjövédék igazgatóságától értesülünk, a pénzügyminiszter a kérelemnek eleget téve intézkedett, hogy kibővítsék a thanaton termelési üzemét. A miniszter rendelkezése alapján az eddigi 700 métermázsá helyett mintegy 1100 métermázsá thanatont fognak évenként termelni, amelyet a nikotintartalom feltüntetésével bádogszelencékben, illetőleg hordókban hoznak majd forgalomba.

— **A szőlészeti kísérleti állomás jövő évi költségelirányzata** több említésre érdemes változtatást tartalmaz. Az állomás igazgatójának állása (személyhez kötötten) az V. rangosztályba vétetett. Az előléptetési viszonyok javítása céljából egy adjunktusi (IX.) állást osztályvezetői állássá (VIII.), egy asszisztensi (X.) állást pedig adjunktusi állássá szerveznek át, évi 1600 korona költségtöbblettel. Figyelemreméltó ez átszervezés indokolása, mely a következőket mondja: A személyzet előléptési viszonyainak javítása már azért is szükséges, mivel különben az intézetben folyó fontos tudományos működéshez megkívántató képzettséggel bíró szakembereket nem leszünk képesek kapni, illetőleg az intézetnél megtartani. Az állomás költségvetése egyébként 10.000 korona többletkiadást irányoz elő az intézet fűtőberendezésének egy tartalékkazánnal való kiegészítése céljából.

— **Borkezelési tanfolyam kisbirtokosok és vincellérek részére.** A szakszerű pincekezelésre vonatkozó gyakorlati ismeretek terjesztése végett a budafoki pincemesteri tanfolyam helyiségeiben kisbirtokosok és vincellérek részére 1913. évi február 3-tól február 15-ig terjedő időleges borkezelési tanfolyam fog tartani oly célból, hogy az ezen tanfolyam résztvevői a legszükségesebb borkezelési ismereteket főleg gyakorlatilag elsajátítsák. A tanfolyam díjmentes s felvétel végett a budafoki magyar királyi pincemesteri tanfolyam igazgatóságához kell fordulni. A tanfolyamra jelentkezők tartoznak bemutatni: a) az életkorukat tanúsító anyakönyvi kivonatot; vagy községi bizonyítványt (esetleg családkönyvet); b) községi erkölcsi bizonyítványt, melyben a jelentkező jelen-

legi, valamint lehetőleg korábbi foglalkozása is kitüntetendő; c) a jelentkezőnek eddigi alkalmazására (szolgálatra) vonatkozólag a munkaadójától nyert bizonyítványait; d) igazolni kell, hogy magyarul írni és olvasni tud; e) a ki másnak szolgálatában áll, annak felvételét az illető gazdájának kell kérnie.

— **Gyógynövénykivitel Németországba.** A hamburgi piacon a következő gyógynövények volnának nagyobb mennyiségben elhelyezhetők, u. m.: ezerjófű, fehér mályva, kálmos, macskagyökér, fehér üröm, fehér pemete, szekfűvirág, borsmenta, fodormenta, benedekfű, hársfavirág, bodzavirág, buzavirág, pipacsvirág, nadragulyalevél, ziliz, aranyrozs, stb. Az érdeklődő gazdaközönsséggel a szállítási módokat, árakat stb. egy hamburgi és berlini cég szívesen közli, akikkel egyébként üzleti összeköttetésbe is léphetnek. Címük a m. kir. kereskedelmi muzeumnál (Budapest, V. ker., Akadémia-utca 3.) tudható meg.

— **Az élőhalak vasúti szállítása.** Az «Országos Halászati Egyesület» sérelmesnek tartván a m. kir. államvasutak azon intézkedését, hogy a versenylovak kivételével tilos az élő állatoknak, tehát élő halaknak is személyvonatokon való szállítása, a halászatra sérelmes intézkedés megváltoztatása érdekében a földművelésügyi kormány útján fölterjesztést intézett a keresk. miniszteriumhoz. Illetékes helyen méltányolták az egyesület kérelmét és a halkereskedelemre sérelmes intézkedést megváltoztatták. E szerint az élőhal szállítványokat úgy kocsirakományokban, mint darabárúként a személyvonatokon ismét fel lehet adni.

— **Nemzetközi kongresszusok és kiállítások.** A Rómában székelő nemzetközi mezőgazdasági intézet közlése szerint a kanadai kormány 1913. augusztus 21-ike körül Torontóban nemzetközi földtani kongresszust tervez. A kongresszus a XII. nemzetközi földtani kongresszus lenne. Az „Association américaine du Froid” Csikágóba 1913. szeptember hónapjára nemzetközi hűtőipari kongresszust hívott egybe. 1913. évi június—október hónapok alatt az olasz turaklub, az olaszországi mezőgazdasági versenyek szövetsége nemzetközi mezőgazdasági motorversenyt rendez. A „K. K. Gartenbau-Gesellschaft” 1913. májusában virágkiállítást rendez, kertészeti eszközök bemutatásával kapcsolatosan Bécsben. Kiewben 1913. május 27-től október 14-ig

nemzetközi ipari, földművelési és szépművészeti kiállítás lesz.

— **Tartalomjegyzék.** Lapunk mai száma az utolsó, mely ebben az évben megjelenik és ezzel az Erdélyi Gazda XLIV. évfolyama letelet. Lapunk most lezáruló évfolyamának címlapját és tartalomjegyzékét jövő számunkhoz csatoljuk. Azok számára, kik az Erdélyi Gazdát beköttezni óhajtják, az esetleg hiányzó lappéldányokat kiadóhivatalunk készséggel megküldi pótlólag, ha eziránt a kiadóhivatalhoz fordulnak. (Kolozsvárt, Attila-utca 10. szám.)

— **Az állami dohányjövődék.** A dohányjövődéki igazgatóság most állította össze az ez év első felében eladott dohánygyártmányok statisztikáját. A kimutatás szerint ez idő alatt 7,422.392 koronával több folyt be az eladott dohánytermékekből, mint a tavalyi év hasonló időtartamában, a mi 9-9 százalékos emelkedést jelent. Az általános forgalomba levő gyártmányok eladásából e félévben 73,910.855 korona, a belföldi különleges gyártmányokból 6,708,663 korona, a külföldi különleges gyártmányokból pedig 1,810.943 korona folyt be. Összesen tehát 82 millió 430.461 korona.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETÉ MELLETT

FELÉLŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

Cementfedőcserepgyártógépek,
Betonürtőbgyártógépek,
Cementfalazótéglagyártógépek,
Formák: csatornázási-, alagsor-
vek, betonoszlopok stb.
gyártására;

Kötörök, Hengerművek,
betonkeverőgépek,

Cementlapsajtók.

Dr. Gaspary & Co. gépgyára
Markranstädt. Leipzig mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

443 számú árjegyzék ingyen.

2681 II.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

2767 I.

Eladó állatok.

Egy 168 cmtr. magas jegytelen sárga kanca belovagolva, szelid, teljesen megbízható női hátnak és egyesben női hajtó koci előtt is.

10 drb. nagytestű, jó tejelő bivalytehén, ezekbenből jelenleg 2 drb. kisborjas, 6 drb.-nak január végéig, 2 drb.-nak tavaszig várható leborjuzása. Valamennyi borju nélkül, férfi és nő által egyaránt fejhető halgatagon avagy énekelve.

1 drb. nagy és 1 drb. 2 éves bivalybika. 2 drb. 2 éves bivalyüsző. 5 drb. 1 éves bivalyüsző és 1 drb. 1 éves bivalybika. Növendékek a legkiválóbb tejelő anyák borjai. 12 drb. 2 éves erős csontozatu magyarfajta ökör tinó

8 drb. erős csontos magyarfajta igásökör.

1 drb. jellegzetes, erős csontozatu, nagy és hosszú testű báznai fajta kan.

Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt Sperker Ferenc, lakása: Kolozsvár, Májális-u. 13.

2829 II.

Eladó

tíz waggon első osztályu

étkezési célra és

vetőmagnak is alkalmas

Magnum Bonum-Burgonya

ab: Kolozsvár vasútállomás.

Eladó termelő címét megadja:

a kiadóhivatal.

2821

Nagyenyedi vinceller képezdét végzett
gyakorlással bíró, ügyes, katonaviselt

fiatal, nős, magyarul és
románul beszél, jó bizonyítványokkal

Szorgalmas, erélyes

és meghízzható férfi

azonnali belépésre

állást keres.

Címe a kiadóhivatalban.

Orpington fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington törzstyukok eladó.

Erzsébet-ut 13-ik szám.

2846

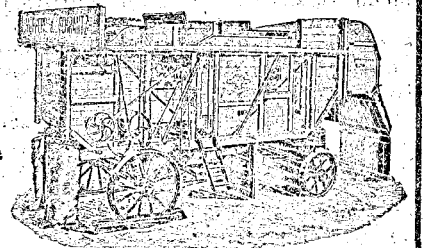
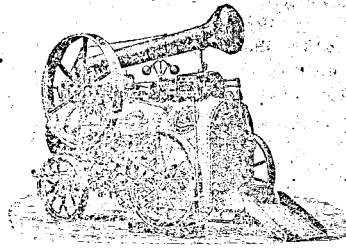
Eladó bikák.

A szentdemeteri javított, gyorsfejlődésű magyar-fajta, orsz. törzskönyvezett, hirneves szarvasmarhatenyészet, a növendékibák és bikaborjokkal együtt, két év előtt az erdélyi róm. kath. státus által megvásároltatván, annak a Maros folyó mentén elterülő kitűnő jó minőségű rétek és legelőkkel bíró „Radnót” uradalmában (Kisküküllőmegye) tovább tenyésztetik és pedig a tenyészet megalapítója s eddigi tenyésztője lovag Sperker Ferenc, a státus uradalmi igazgatójának vezetése mellett, teljesen az eddigi rendszerrel és eredménnyel. Ezt bizonyítja azon körülmény, hogy 1912. évben a sz.-kereszturi díjazással egybekötött orsz. tenyészbika vásáron s a B.-pesti tenyészállat vásáron az I-ső bikadíjat, a Brassói orsz. tenyészállat kiállításon pedig collectionkkal szintén az I-ső díjat vittük el.

Jelenleg és egész éven át beszerezhetők, hatalmas, oszlopszerű végtagokkal bíró, kiváló szép és korrekt testalkatu tenyészbikák, amelyeknek súlya 2 éves korban feltétlenül legalább 600 kilogramm, sőt nem ritkák a 700 kilogrammos s azon felüli súlyu példányok is.

Az erdélyi római katolikus Státus radnóti uradalmának intézősége.

2854

Mohr-Schranz és Clayton-Schuttler

Részvénytársaság Mezőgazdasági Gépgyár

Képviselte és bizományi raktára:

BABÓS és TÁRSAI

VASNAGYKERESKEDÉSÉBEN

KOLOZSVÁRT, Deák Ferencz-utca 21. szám a.

Állandó kiállítás következő gépekben:

Ékek, boronák, vetőgépek, gőzesplő-készletek, benzinmotor-készletek, takarmányozási gépek, daráló- és őrlőmalmok.

Árajánlással, árjegyzékkel és felvilágosítással szívesen szolgálnak:

BABÓS és TÁRSAI vasnagyszerkedők.

TELEFON 351.

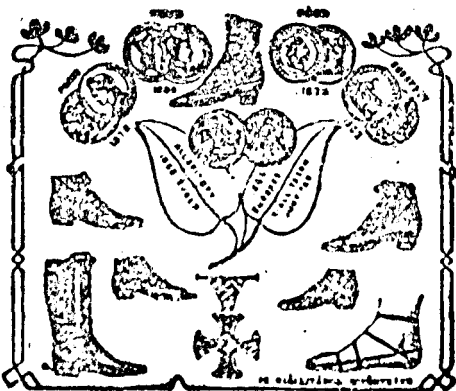
2845

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

2019

**Gärtner
Ágoston**

Budapest,
V., Wurm-utca 3 g.

Villamos zseblámpák fémszálas izzókörtékkel és legtar-
tósabb elemekkel.

Egyszerűbb
kivitell kor. 3-50

Diszesebb
kivitell kor. 4-50

Tűkörrel és
fésűvel kor. 4-—

Kézilámpa 20

órai égéstartam-
mal, erős

fénnyel kor. 14-—

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mü-
trágyaféléket ajánl a

2769

Mütrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.287.520 korona 33 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

2004

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhető. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitolt váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglevő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleglet nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejárattal.

Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleglet ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Az „ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET”
könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek
jegyzéke és ára:

	K. f.		K. f.
1. Réti János. A trágyáról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók	—60	34. Dr. Péter Béla. A haltenyésztésről	—70
2. Gáspár József. A kaszálók és legelők ápolása	1—	35. Dr. Péter Béla. A vetőmag eltarításáról és a magtárban kárt tevő állatokról	—70
3. Virág Elek. A gazda, mint sertéshizláló	—70	36. Jakab László. »Umutató házi állataink egészségének gondozására«	1—50
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	—70	37. Dr. Rodiczky Jenő. Magyar olajnövények	—70
5. Herényi Gothárd Sándor. A takarmányrépa	—50	38. Cserháti Sándor. A gyomok kártékony-sága és az ellenük való védekezés	—80
6. Hauer Géza. A fűjőstehénről	—80	39. Papp Gergely. A szocializmusról	—50
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	—70	40. Heigel Lipót. Az állami egyenes adók és a községi adópótlékokról	1—
8. Jakab László. Umutató az állati betegségek elleni védekezésben	—80	41. Heigel Lipót. A fogyasztási adókról, jövedékek és illetékekről	1—
9. Domokos Kálmán. Az építkező gazda	1—	42. Ráosz Imre. A legfontosabb szálás takarmánynövények termesztése	—50
10. Ruisz Gyula. A kukorica műveléséről	—70	43. Ifakfalvi. Szőlőművelésről	1—
11. Dr. Péter Béla. A házi állatok fontosabb elősködei	1—	44. Rossz Nándor. A tenyészkanczáról, különös tekintettel a meddőség okaira és azok elhárítására	—50
12. Ritter Gusztáv. A házi kert	1—	45. Hadviger Albert. Tanácsadó fiatal gazdák számára	1—
13. Gáspár József. Baromfitenyésztés	—60	46. L'Huillier István. A káposztafélék termesztése a szántóföldön	—50
14. Cserháti Sándor. A csalámádé termesztése, bevermélése és etetése	—70	47. Dr. Báintaer Ferencz. A mezőgazd. szeszgyárak jövedelmezősége, berendezése, üzeme, gyümölcsfák- és szőlő-telek	1—
15. Czajlik István. Csikónevelés	—70	48. Dr. Varga Kálmán. »Czékorrépa termesztése«	1—
16. K. Vörös Sándor. A dohánytermesztéséről	—70	49. Dr. Cserér Lajos. »Magyar komló termesztése«	1—
17. Asványi Lajos. A vörös lóhár termesztéséről	—80	50. Cserháti Sándor. »A gabonafélék termesztése«	1—
18. Ritter Gusztáv. Gyümölcsérettéskítés	—70	51. Dr. Péter Béla. »A gyógynövények termesztése«	1—50
19. Herényi Gothárd Sándor. A nyers takarmányok eltevése, különös tekintettel a zombolyai kázalra	—50	52. Dr. Barna Balázs. A kenyéradó növények fontosabb ellenségei és betegségei	1—50
20. K. Vörös Sándor. A gazdaságok berendezéséről	—90	53. Dr. Barna Balázs. A gyümölcsfák fontosabb ellenségei és betegségei	2—
21. Marc Ferencz. A kosárfűz termelése	—80	54. Dr. Péter Béla. Rövid útmutatás a vadon termő gyógynövények gyűjtésére	2—
22. Kovácsy Béla. Házi állataink takarmányozása	1—20	55. Jászberényi András és Szász Ferencz. Tejgazdaság. Tejtermelés, tejkezelés. 20 képpel	2—
23. Grasselli Miklós. A len- és kender-termeléséről és áztatásáról	—50	56. Cserér Lajos dr. Utazás a faluból a községbe	3—
24. L'Huillier István. Konyhakerti magvák termelése	1—		
25. Réti János. A komló-termelésről (elfogyott)	—60		
26. Gáspár József. A méhtenyésztésről	—70		
27. Dr. Péter Béla. A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei	1—		
28. Nemes István. Talajjavítás lecsapolással	1—		
29. Réti János. A legjobb takarmányfűvekről	—70		
30. Nemes István. Az üntözés	1—		
31. Jakab László. Hasznos tudnivalók az állati születészet köréből	1—20		
32. Szűts Mihály. A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése	1—		
33. K. Vörös Sándor. Gazda számvitele	—80		

Megrendelés és pénz:

az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára; „Takp. Hitelbank“

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 7. sz. cím alatt küldendő.

A megrendelt füzetek bérmentve tételnek postára.

Utánvétellel nem küldünk füzeteket 2735

Prima legelő haszonbérbeadás.

Csób község határán 300 K. hold erdei legelő, mely őserdő talajon, a talajnak megfelelő vetett fűnemekkel létesített, déli és délkeleti fekvéssel, a legszárazabb években is bőséges vízzel bír, s a melyen nyaraltak hosszú évek során át a szentdemeteri gyorsfejlődésű magyarfajta szarvasmarhatenyészetnek azon növendékállatai, a melyek az ország minden tenyészállatkiállításán mindig az I-ső díjakat vitték el, — több évre haszonbérbe adó.

Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt Sperker Ferenc, lakása: Kolozsvár, Májális-utca 13. 2829 I.

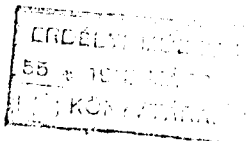
Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,

VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:

Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben. Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen. Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.